

CYPRVS AETERNA

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ:

Το ασυμβίβαστο μεταξύ της βουλευτικής ιδιότητας και άλλων επαγγελματιών

Αίτημα από: κ. Ανδρέα Πασιουρτίδη
βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας

Εποπτεία έρευνας: Ανθή Τοφαρή
Υπεύθυνοι Λειτουργοί Ερευνών και Μελετών: Μιχάλης Αργυρού, Θεάνθη Χρίστου

Ιούνιος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	3
Ανάλυση-Πόρισμα	4 - 7
Πίνακας συνοπτικών απαντήσεων ανά χώρα	8 - 23

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ενόψει συζήτησης αυτεπάγγελτου θέματος στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για το ασυμβίβαστο του αξιώματος του βουλευτή με την άσκηση άλλων επαγγελματιών, ο βουλευτής εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις κ. Ανδρέας Πασιουρτίδης ζήτησε τη διεξαγωγή από τον Τομέα Ερευνών και Μελετών σχετικής έρευνας.

Υπό το φως των πιο πάνω στάλθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD), που περιλάμβανε τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Τα ζητήματα ασυμβιβάστου των βουλευτών (τόσο ως προς την ταυτόχρονη κατοχή πολλαπλών υπηρεσιακών θέσεων όσο και ως προς την άσκηση άλλου επαγγέλματος) ρυθμίζονται νομοθετικά;
2. Ποιο είναι το περιεχόμενο της νομοθεσίας σας;

Το ECPRD μάς διαβίβασε τις απαντήσεις είκοσι τριών (23) χωρών που ανταποκρίθηκαν στο ερώτημα.

Στην έρευνα παρατίθεται η ανάλυση-πόρισμα που προκύπτει από τη μελέτη των απαντήσεων που διαβιβάστηκαν στην Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων από το ECPRD, καθώς και πίνακας συνοπτικών απαντήσεων ανά χώρα. Οι αναλυτικές απαντήσεις έχουν αποσταλεί στον βουλευτή ηλεκτρονικά.

ΑΝΑΛΥΣΗ-ΠΟΡΙΣΜΑ

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης μας διαβίβασε τις απαντήσεις που απέστειλαν είκοσι τρεις (23) χώρες που ανταποκρίθηκαν στο ερώτημα που έθεσε ο κ. Πασιουρτίδης (ECPRD Request: 5059). Από τις εν λόγω απαντήσεις προκύπτει ότι σε όλες τις χώρες το θέμα του ασυμβιβάστου ρυθμίζεται νομοθετικά και διαπιστώνονται σημαντικές **αποκλίσεις** ανάμεσα στα κράτη:

- Σε κάποιες χώρες το βουλευτικό αξίωμα δεν είναι ασυμβίβαστο μόνο με συγκεκριμένα επαγγέλματα.
- Σε κάποιες χώρες το βουλευτικό αξίωμα δεν είναι ασυμβίβαστο με οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα με κάποιες εξαιρέσεις.
- Σε κάποιες χώρες το βουλευτικό αξίωμα δεν είναι ασυμβίβαστο με άλλα δημόσια αξιώματα.

Ειδικότερα, σε κάποιες χώρες τα επαγγέλματα του δημιουργικού/καλλιτεχνικού τομέα (π.χ. Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία) και του ακαδημαϊκού τομέα (π.χ. Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα) δεν αποτελούν ασυμβίβαστο με το αξίωμα του βουλευτή. Αντίθετα, τα δημόσια αξιώματα αποτελούν συνήθως ασυμβίβαστο με το βουλευτικό αξίωμα (π.χ. Κροατία, Πολωνία, Πορτογαλία). Επιπλέον, συνήθεις θέσεις που συνιστούν ασυμβίβαστο με το βουλευτικό αξίωμα είναι των δημοσίων υπαλλήλων και των μελών των αστυνομικών ή των ενόπλων δυνάμεων (π.χ. Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία). Αξιοσημείωτο είναι ότι στη Φινλανδία, όταν ένας δημόσιος υπάλληλος εκλεγεί βουλευτής, σύμφωνα με τον περί Δημόσιων Λειτουργιών Νόμο αυτόματα λαμβάνει άδεια απουσίας για τη διάρκεια της βουλευτικής του θητείας. Επίσης, σε χώρες όπου το κοινοβούλιο είναι διθάλαμο (υπάρχουν δύο σώματα – Άνω και Κάτω Βουλή), οι βουλευτές δεν μπορούν να ανήκουν και στα δύο σώματα ταυτόχρονα (π.χ. Βέλγιο, Γαλλία, Πολωνία).

➤ Χώρες όπου επιτρέπεται η άσκηση μόνο συγκεκριμένων επαγγελμάτων

Σε κάποιες χώρες το λειτούργημα του βουλευτή είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, ούτως ώστε οι βουλευτές να αφιερώνουν όλο τον χρόνο τους, απερίσπαστοι από άλλες υποχρεώσεις και εξαρτήσεις, στα βουλευτικά τους καθήκοντα. Για παράδειγμα στη **Λετονία** οι βουλευτές ασχολούνται αποκλειστικά με τα κοινοβουλευτικά τους καθήκοντα με εξαίρεση το επάγγελμα του δασκάλου, επιστήμονα, ιατρού, κτηνιάτρου, επαγγελματία αθλητή ή δημιουργικές εργασίες και διάφορες άλλες δημόσιες θέσεις. Στη **Λιθουανία** ένας βουλευτής δεν μπορεί να λάβει καμία άλλη αμοιβή, με εξαίρεση την αμοιβή για δημιουργικές δραστηριότητες. Στην **Ισπανία** επίσης οι βουλευτές ασχολούνται αποκλειστικά με τα κοινοβουλευτικά τους καθήκοντα, ωστόσο ο νόμος προβλέπει ότι στους βουλευτές που είναι καθηγητές πανεπιστημίου επιτρέπεται να ασκούν τα διδακτικά ή ερευνητικά τους καθήκοντα. Στην **Ουγγαρία** το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο με οποιοδήποτε άλλο κρατικό ή τοπικό δημόσιο αξίωμα, καθώς και οικονομικό αξίωμα ή θέση, με εξαίρεση τις επιστημονικές και πανεπιστημιακές διαλέξεις, καλλιτεχνικές, κριτικές και εκδοτικές δραστηριότητες και πνευματικές δραστηριότητες που έχουν νομική προστασία. Στη **Σλοβακία** ένας βουλευτής δεν μπορεί να ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, ωστόσο επιτρέπεται η άσκηση επαγγέλματος το οποίο μπορεί να ασκείται μόνο από φυσικό πρόσωπο (π.χ. δικηγόρος). Στην **Σλοβενία** ένας βουλευτής δεν επιτρέπεται να ασκεί καμία επαγγελματική ή άλλη δραστηριότητα που αποσκοπεί στη δημιουργία εσόδων, με εξαίρεση τις εργασίες ευρύτερου δημόσιου ενδιαφέροντος, στον βαθμό που δεν υπερβαίνει το ένα πέμπτο της πλήρους απασχόλησης που απαιτείται για την κανονική άσκηση της δραστηριότητας αυτής.

- Χώρες που οι βουλευτές μπορούν να ασκούν οποιοδήποτε επάγγελμα κατά τη διάρκεια της θητείας τους με κάποιες εξαιρέσεις

Σε αρκετές χώρες οι βουλευτές επιτρέπεται να ασκούν άλλα επαγγέλματα κατά τη διάρκεια της θητείας τους με εξαίρεση συνήθως τα δημόσια αξιώματα. Στη **Γερμανία** και στο **Ηνωμένο Βασίλειο** οι βουλευτές επιτρέπεται να ασκούν άλλα επαγγέλματα κατά τη διάρκεια της θητείας τους, ωστόσο εξαιρούνται οι θέσεις δημόσιου υπαλλήλου, δικαστή, μέλους των αστυνομικών ή των ενόπλων δυνάμεων κ.ά. Στην **Πορτογαλία** επίσης οι βουλευτές επιτρέπεται να ασκούν άλλα επαγγέλματα, δεν μπορούν όμως να κατέχουν άλλα δημόσια αξιώματα ή θέσεις, με εξαίρεση τις θέσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στη **Σουηδία** και τη **Φινλανδία**, παρ' όλο που το βουλευτικό αξίωμα δεν είναι ασυμβίβαστο με οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα, στην πράξη πολύ λίγοι βουλευτές μπορούν να συνδυάσουν τη θητεία τους με άλλες απαιτητικές θέσεις.

Επιπλέον, σε κάποιες χώρες δεν υπάρχουν σε όλα τα μέλη του κοινοβουλίου οι ίδιοι περιορισμοί. Για παράδειγμα στον **Καναδά** ένας βουλευτής μπορεί να είναι παράλληλα και υπουργός του Στέμματος ή κοινοβουλευτικός γραμματέας και σε τέτοια περίπτωση απαγορεύεται να ασκεί άλλο επάγγελμα. Σε αντίθετη περίπτωση, σε βουλευτές που δεν είναι υπουργοί του Στέμματος ή κοινοβουλευτικοί γραμματείς επιτρέπεται να ασκούν άλλα επαγγέλματα, εφόσον είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Στην **Αυστρία** η ιδιωτική απασχόληση απαγορεύεται μόνο για τον Πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου και τους πρόεδρους των κοινοβουλευτικών ομάδων. Στο **Βέλγιο** το αξίωμα του μέλους της Βουλής των Αντιπροσώπων ή της Γερουσίας είναι ασυμβίβαστο με ορισμένα δημόσια αξιώματα ενώ το αξίωμα του Προέδρου της Βουλής είναι ασυμβίβαστο με οποιοδήποτε αμειβόμενο ιδιωτικό ή δημόσιο αξίωμα.

- Χώρες που το βουλευτικό αξίωμα δεν είναι ασυμβίβαστο με άλλα δημόσια αξιώματα

Σε ορισμένες χώρες το βουλευτικό αξίωμα δεν είναι ασυμβίβαστο με άλλα δημόσια αξιώματα (π.χ. Καναδάς, Λετονία, Λιθουανία, Ολλανδία). Για παράδειγμα στην **Ολλανδία** ένας βουλευτής μπορεί να είναι ταυτόχρονα και δήμαρχος, ενώ στον **Καναδά** και τη **Λιθουανία** μπορεί ένας βουλευτής να είναι παράλληλα και υπουργός. Επιπλέον, στη **Σλοβακία** εάν ένας βουλευτής διοριστεί μέλος της κυβέρνησης, αυτό δε συνεπάγεται έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, αλλά προσωρινή διακοπή της βουλευτικής θητείας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Χώρα	Νομοθετική ρύθμιση	Περιεχόμενο νομοθεσίας
 <p>Αυστρία</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Αυστριακό Ομοσπονδιακό Σύνταγμα (B-VG) - Νόμος περί Ασυμβατότητας και Διαφάνειας - Κώδικας Δεοντολογίας 	<p>Το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • το αξίωμα του Ομοσπονδιακού Προέδρου, Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μέλος του Συμβουλίου του Διαμεσολαβητή, του Ανωτάτου Δικαστηρίου, του Συνταγματικού Δικαστηρίου ή του Διοικητικού Δικαστηρίου, • κάποια επαγγέλματα όπως του δικαστή, εισαγγελέα, δημόσιου υπαλλήλου που υπηρετεί σε αστυνομικό ή στρατιωτικό σώμα, εκτός εάν η Επιτροπή Ασυμβιβάστου αποφασίσει τη συνέχιση της άσκησής τους. <p>Ο Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου και οι πρόεδροι των κοινοβουλευτικών ομάδων γενικά δεν επιτρέπεται να ασκούν κανένα επάγγελμα εμπορικού χαρακτήρα, εκτός αν το επιτρέψει η Επιτροπή Ασυμβιβάστου.</p> <p>Τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου και του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου πρέπει να αναφέρουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • κάθε ηγετική θέση που έχουν σε εταιρεία μετοχών, εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, ίδρυμα ή τράπεζα, εκτός εάν η Επιτροπή Ασυμβιβάστου αποφασίσει τη συνέχιση της άσκησης αυτής της δραστηριότητας, • κάθε δραστηριότητα για την οποία λαμβάνουν χρήματα, • κάθε ηγετική εθελοντική δραστηριότητα.
 <p>Βέλγιο</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνταγμα - Θεμελιώδεις Θεσμικοί Νόμοι -Ειδική νομοθεσία που 	<p>Κανένας δεν μπορεί να είναι μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Γερουσίας ταυτόχρονα.</p> <p>Το αξίωμα του βουλευτή του ομοσπονδιακού κοινοβουλίου είναι ασυμβίβαστο με τα ακόλουθα αξιώματα:</p>

	<p>αφορά στο ασυμβίβαστο και διάφοροι άλλοι νόμοι - Κανονισμός Διαδικασίας της Βουλής των Αντιπροσώπων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το αξίωμα του υπουργού της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Σε περίπτωση που μέλος της Βουλής διορίζεται ως υπουργός, παύει από το αξίωμα του βουλευτή και αναλαμβάνει ξανά το αξίωμά του, όταν ο Βασιλιάς τερματίσει τις υπηρεσίες του ως υπουργού. • Το αξίωμα οποιασδήποτε αμειβόμενης θέσης ανατίθεται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση άλλης από αυτήν του υπουργού. • Το αξίωμα μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ομοσπονδιακού Διαμεσολαβητή. <p>Μέλος Κοινοτικής ή Περιφερειακής Βουλής δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα και μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων ή μέλος της Γερουσίας, εκτός εάν ανήκει στην ομάδα γερουσιαστών που διορίζονται από τα κοινοτικά και περιφερειακά κοινοβούλια.</p> <p>Το αξίωμα του μέλους της Βουλής των Αντιπροσώπων ή της Γερουσίας είναι ασυμβίβαστο με ορισμένα δημόσια αξιώματα ή θέσεις, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων υπαλλήλων ή μισθωτών του κράτους, κυβερνητικού επιτρόπου, μέλους του δικαστικού σώματος, δικαστή του Συνταγματικού Δικαστηρίου, μέλους του Συμβουλίου της Επικρατείας, μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στρατιωτικών (εν ενεργεία υπηρεσία) και μέλους του διοικητικού συμβουλίου σε αυτόνομη κρατική επιχείρηση.</p> <p>Το αξίωμα του γερουσιαστή είναι ασυμβίβαστο με το αξίωμα του δημάρχου, του δημοτικού συμβούλου ή του προέδρου δημόσιου κέντρου κοινωνικής πρόνοιας.</p> <p>Το αξίωμα του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων είναι ασυμβίβαστο με το αξίωμα του δημάρχου, του δημοτικού συμβούλου ή του προέδρου του Συμβουλίου Κοινωνικής Πρόνοιας, καθώς και με οποιοδήποτε άλλο αμειβόμενο ιδιωτικό ή δημόσιο αξίωμα.</p>
 <p>Βουλγαρία</p>	<p>- Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας - Κανονισμός Οργάνωσης και Λειτουργίας της Εθνοσυνέλευσης (ROPNA) - Νόμος περί Διαφθοράς και Κατάσχεσης Περιουσίας που</p>	<p>Το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο με τα ακόλουθα αξιώματα/επαγγέλματα/θέσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή σε όργανα διοίκησης ή ελέγχου εταιρειών και συνεταιρισμών. Ο βουλευτής μπορεί να συνεχίσει τη συμμετοχή του σε όργανα συλλογικής διαχείρισης και σε επιστημονικά όργανα πανεπιστημίων, καθώς και της Βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών, με εξαίρεση τις θέσεις αποκλειστικής διαχείρισης. • Μέλος του διοικητικού συμβουλίου κρατικής τριτοβάθμιας σχολής. • Γενικός Διευθυντής του Βουλγαρικού Πρακτορείου Ειδήσεων, υπαλλήλου της Ρυθμιστικής Επιτροπής Ενέργειας και Υδάτων ή της συμμετοχής στα διοικητικά όργανα της Βουλγαρικής Κτηνιατρικής Ένωσης.

	<p>Αποκτήθηκε Παράνομα (ACCIAA).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιωματικός ή λοχίας της Υπηρεσίας Εθνικής Ασφάλειας και δημόσιου υπαλλήλου της Κρατικής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Σε τέτοια περίπτωση η υπηρεσία του αναστέλλεται και επανέρχεται στη θέση του μετά τη λήξη της θητείας του. • Μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου του Εθνικού Ταμείου Ασφάλισης Υγείας, δημόσιου υπαλλήλου στη Γενική Διεύθυνση Εκτέλεσης Ποινών, μέλος στο Συμβούλιο των Προέδρων και Μελών του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου. • Μέλος του διοικητικού συμβουλίου, του Συμβουλίου Ελέγχου και της Επιτροπής Πειθαρχικών Διαδικασιών του Επιμελητηρίου Αρχιτεκτόνων και του Επιμελητηρίου Μηχανικών Επενδυτικού Σχεδιασμού. • Υπηρεσία στο Υπουργείο Εσωτερικών. • Δήμαρχος ή δημοτικός σύμβουλος. • Στρατιωτικός. Ο στρατιωτικός που εκλέγεται βουλευτής θεωρείται ότι λαμβάνει άδεια άνευ απολαβών για τη διάρκεια της θητείας του. • Εκλεγμένο μέλος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, δικαστής, εισαγγελέας και ανακριτής. <p>Οι βουλευτές που κατέχουν ακαδημαϊκές θέσεις στις νομικές επιστήμες σε ανώτερες σχολές ή επιστημονικούς οργανισμούς μπορούν να συνεχίσουν να κατέχουν τη θέση αυτή ταυτόχρονα με το βουλευτικό αξίωμα.</p>
 <p>Γαλλία</p>	<p>- Εκλογικός Κώδικας, - Κώδικας Δεοντολογίας</p>	<p>Το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο προς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • το αξίωμα του γερουσιαστή, του μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του αναπληρωτή βουλευτή/γερουσιαστή και, αν και δεν το αναφέρει κανένα επίσημο κείμενο, το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, • τη συμμετοχή του ως μέλους του Οικονομικού, Κοινωνικού και Περιβαλλοντικού Συμβουλίου, του δικαστή ή μέλους του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, • το αξίωμα του δημάρχου, του αντιδημάρχου, του προέδρου δημόσιου ιδρύματος διακοινοτικής συνεργασίας ή με οποιοδήποτε αξίωμα ανατίθεται από τοπικό στέλεχος, • την προεδρία ή αντιπροεδρία μιας τοπικής ημιδημόσιας εταιρείας ή ενός τοπικού δημόσιου ιδρύματος, • τη θέση του διευθυντή εταιρείας, του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου, του προέδρου και μέλους του διοικητικού συμβουλίου, του προέδρου του εποπτικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, του αναπληρωτή διευθύνοντος συμβούλου ή του διευθυντή σε

		<p>ορισμένων τύπων εισηγμένες εταιρείες ή του μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή του εποπτικού συμβουλίου τέτοιων εταιρειών,</p> <ul style="list-style-type: none"> • την ανάληψη ελέγχου συμβουλευτικής εταιρείας ή θέσης εκπροσώπου συμφερόντων ή την άσκηση των καθηκόντων προέδρου ή αντιπροέδρου ορισμένων διοικητικών συμβουλίων, • την άσκηση των καθηκόντων του δικαστή, των δικαστικών λειτουργιών και των καθηκόντων του διαιτητή, του διαμεσολαβητή ή του συμβιβαστή. <p>Γενικότερα, ο συνδυασμός των μη αιρετών δημόσιων θέσεων με αυτό του αξιώματος του βουλευτή θεωρείται ασυμβίβαστο. Παρ' όλα αυτά, είναι δυνατό οι βουλευτές να συνεχίσουν να κατέχουν ορισμένες θέσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης, κατ' εξαίρεση ένας βουλευτής μπορεί να αναλάβει προσωρινή αποστολή που του έχει ανατεθεί από την κυβέρνηση για περίοδο έξι μηνών.</p>
 Γερμανία	- Ειδική νομοθεσία	<p>Οι βουλευτές της Bundestag επιτρέπεται να ασκούν άλλα επαγγέλματα και δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της θητείας τους, εκτός από το να κατέχουν τη θέση δημόσιου υπαλλήλου, δικαστή και μέλους των ενόπλων δυνάμεων.</p>
 Ελλάδα	- Σύνταγμα	<p>Το Σύνταγμα, στο άρθρο 56 προβλέπει ότι πρόσωπα που ανήκουν σε ορισμένες κατηγορίες, παρά το γεγονός ότι συγκεντρώνουν τα προσόντα του εκλόγιμου, δεν μπορούν να εκλεγούν βουλευτές. Οι ιδιότητες που συνιστούν κώλυμα εκλογιμότητας, π.χ. δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι, υπηρετούντες στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας, υπάλληλοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κ.λπ., παρεμποδίζουν τον κάτοχό τους από την ανακήρυξή του ως υποψηφίου και την εκλογή του ως βουλευτή. Ο σκοπός του περιορισμού της εκλογιμότητας είναι να διασφαλιστεί ότι οι υποψήφιοι που θα εκλεγούν δε θα κάνουν κατάχρηση της εξουσίας τους ως κάτοχοι ορισμένων δημόσιων αξιωμάτων. Από τους περιορισμούς εξαιρούνται οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Νόμος ορίζει τον τρόπο της αναπλήρωσής τους κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου, κατά την οποία αναστέλλεται η άσκηση των σχετικών με την ιδιότητα του καθηγητή αρμοδιοτήτων.</p> <p>Το άρθρο 57 του Συντάγματος καθιερώνει τα λεγόμενα βουλευτικά ασυμβίβαστα. Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με τα έργα ή την ιδιότητα του ιδιοκτήτη ή εταίρου ή μετόχου ή διοικητή ή διαχειριστή ή μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή γενικού διευθυντή ή των αναπληρωτών τους επιχείρησης η οποία:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • αναλαμβάνει έργα ή μελέτες ή προμήθειες του Δημοσίου ή παροχή υπηρεσιών προς το Δημόσιο ή συνάπτει με το Δημόσιο συναφείς συμβάσεις αναπτυξιακού ή επενδυτικού χαρακτήρα, • απολαύει ειδικών προνομίων, • κατέχει ή διαχειρίζεται ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό ή εκδίδει εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας, • ασκεί κατά παραχώρηση δημόσια υπηρεσία ή δημόσια επιχείρηση ή επιχείρηση κοινής ωφέλειας, • μισθώνει για εμπορικούς λόγους ακίνητα του Δημοσίου. <p>Για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής με το Δημόσιο εξομοιώνονται οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα κρατικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και οι άλλες επιχειρήσεις τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Μέτοχος επιχείρησης που εμπίπτει στους περιορισμούς της παραγράφου αυτής είναι όποιος κατέχει ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου μεγαλύτερο του ένα τοις εκατό(1%).</p>
 <p>Εσθονία</p>	<p>- Νόμος για το καθεστώς των βουλευτών</p>	<p>Το αξίωμα του μέλους της εσθονικής Βουλής είναι ασυμβίβαστο με τις ακόλουθες θέσεις/αξιώματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημοσίου υπαλλήλου ως εκτελεστικού οργάνου της κυβέρνησης ή τοπικής αρχής. • Επικεφαλής κυβερνητικού ιδρύματος που διοικείται από εκτελεστικό οργανισμό της κυβέρνησης. • Προέδρου ή μέλους του εκτελεστικού συμβουλίου ενός δήμου ή πόλης, ή αξιωματούχου οποιουδήποτε τύπου της τοπικής αρχής. • Υπηρεσίας σε άλλα κράτη, μέλους θεσμικών οργάνων ή φορέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή διεθνών οργανισμών. • Μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. • Μέλους του εποπτικού συμβουλίου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, εάν αυτό απαιτεί διορισμό από την κυβέρνηση της Δημοκρατίας, έναν υπουργό ή τον επικεφαλής άλλης αρχής της εκτελεστικής εξουσίας. • Προέδρου του εποπτικού συμβουλίου της Τράπεζας της Εσθονίας.

		<ul style="list-style-type: none"> • Προέδρου ή μέλους του διοικητικού συμβουλίου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. • Δικηγόρου, συμβολαιογράφου, εκτελεστικού οργάνου ή ορκωτού μεταφραστή. • Προέδρου ή μέλους του διοικητικού συμβουλίου μιας μερικώς κρατικής εταιρείας ή ενός ιδρύματος του οποίου στους ιδρυτές περιλαμβάνεται η κυβέρνηση.
 Ηνωμένο Βασίλειο	<ul style="list-style-type: none"> - Νόμος περί Αποκλεισμού της Βουλής των Κοινοτήτων του 1975 - Κώδικας Δεοντολογίας των Βουλευτών 	<p>Δεν υπάρχει καμία νομική διάταξη που να εμποδίζει έναν βουλευτή να ασκήσει ένα επάγγελμα, ωστόσο ο Κώδικας Δεοντολογίας των Βουλευτών καθορίζει λεπτομερώς την υποχρέωση των βουλευτών να δηλώνουν τα οικονομικά τους συμφέροντα. Επίσης, ο περί Αποκλεισμού της Βουλής των Κοινοτήτων Νόμος του 1975 προβλέπει ότι πρόσωπα που ανήκουν στις πιο κάτω κατηγορίες δεν μπορούν να εκλεγούν ως βουλευτές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημόσιοι υπάλληλοι. • Μέλη αστυνομικών δυνάμεων. • Μέλη των ενόπλων δυνάμεων. • Διευθυντές εμπορικών εταιρειών διορισμένοι από την κυβέρνηση. • Δικαστές. • Μέλη του νομοθετικού σώματος οποιασδήποτε χώρας ή επικράτειας εκτός της Κοινοπολιτείας (με εξαίρεση την Ιρλανδία). • Ομότιμοι που παρευρίσκονται και μπορούν να ψηφίσουν στη Βουλή των Λόρδων. • Επίσκοποι της Εκκλησίας της Αγγλίας (γνωστοί ως «Lords Spiritual») που έχουν δικαίωμα να παρίστανται και να ψηφίζουν στη Βουλή των Λόρδων.
 Ισπανία	<ul style="list-style-type: none"> - Οργανικός Νόμος 5/1985, της 19^{ης} Ιουνίου, για το Γενικό Εκλογικό Σύστημα - Κανονισμός του Κογκρέσου των Αντιπροσώπων - Κώδικας Δεοντολογίας του κοινοβουλίου της Ισπανίας 	<p>Στην Ισπανία τα μέλη του κοινοβουλίου υπηρετούν με πλήρη απασχόληση και έτσι δεν ασκούν καμία άλλη δημόσια ή ιδιωτική δραστηριότητα. Ωστόσο, ο νόμος προβλέπει ότι στους βουλευτές που είναι καθηγητές πανεπιστημίου επιτρέπεται να ασκούν τα διδακτικά ή ερευνητικά τους καθήκοντα, που δεν επηρεάζουν τα καθήκοντά τους ως βουλευτές.</p>

Καναδάς

- Νόμος του Κοινοβουλίου του Καναδά
- Νόμος περί Σύγκρουσης Συμφερόντων
- Κώδικας Σύγκρουσης Συμφερόντων για Μέλη της Βουλής των Κοινοτήτων
- Κώδικας Δεοντολογίας και Σύγκρουσης Συμφερόντων για Γερουσιαστές

Το Κοινοβούλιο του Καναδά αποτελείται από τη Βουλή των Κοινοτήτων και τη Γερουσία, όπου υπηρετούν τα εκλεγμένα μέλη του κοινοβουλίου και οι διορισμένοι γερουσιαστές, αντίστοιχα.

Κανένα πρόσωπο δεν μπορεί να είναι υποψήφιο για εκλογή του ως μέλους της Βουλής των Κοινοτήτων για περισσότερες από μία εκλογικές περιφέρειες ταυτόχρονα.

Κανένα **μέλος του νομοθετικού σώματος οποιασδήποτε επαρχίας** δεν μπορεί να είναι μέλος της Βουλής των Κοινοτήτων.

Οι βουλευτές κάτοχοι και άλλων δημόσιων αξιωμάτων (υπουργοί και κοινοβουλευτικοί γραμματείς) απαγορεύεται βάσει του Νόμου περί Σύγκρουσης Συμφερόντων να ασκούν άλλο επάγγελμα. Το σχετικό κείμενο του νόμου περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Απαγορευμένες δραστηριότητες

Κανένας κάτοχος δημοσίου αξιώματος δεν επιτρέπεται, εκτός εάν αυτό απαιτείται κατά την άσκηση των εξουσιών και καθηκόντων του ως βουλευτή,

- να ασκεί άλλο επάγγελμα,
- να διαχειρίζεται ή να λειτουργεί μια επιχειρηματική ή εμπορική δραστηριότητα,
- να συνεχίζει ως, ή να γίνει, διευθυντής ή στέλεχος σε μια εταιρεία ή έναν οργανισμό,
- να κατέχει αξίωμα σε σωματείο ή επαγγελματική ένωση,
- να υπηρετεί ως αμειβόμενος σύμβουλος, ή
- να είναι ενεργός εταίρος σε έναν συνεταιρισμό.

Οι βουλευτές που δεν είναι κάτοχοι δημοσίων αξιωμάτων ακολουθούν τον Κώδικα Σύγκρουσης Συμφερόντων, ο οποίος αναφέρει τα ακόλουθα σχετικά με την άσκηση άλλου επαγγέλματος:

Δραστηριότητες εκτός Βουλής

Βουλευτές που δεν είναι υπουργοί του Στέμματος ή κοινοβουλευτικοί γραμματείς, εφόσον είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, δεν αποκλείονται από:

- την άσκηση άλλου επαγγέλματος,
- τη λειτουργία ή διαχείριση επιχείρησης,
- τη θέση διευθυντή ή στελέχους σε εταιρεία, ένωση, συνδικαλιστική οργάνωση ή μη κερδοσκοπικό οργανισμό και

		<ul style="list-style-type: none"> • τη θέση εταίρου σε έναν συνεταιρισμό. <p>Γερουσιαστές που δεν είναι υπουργοί του Στέμματος μπορούν να συμμετέχουν σε οποιοσδήποτε εξωτερικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των παρακάτω, εφόσον είναι σε θέση να συμμορφώνονται με τις αρχές του Κώδικα και να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ασκούν άλλο επάγγελμα. • Να λειτουργούν ή διαχειρίζονται επιχείρηση. • Να είναι διευθυντές ή στελέχη σε εταιρεία, ένωση, συνδικαλιστική οργάνωση ή μη κερδοσκοπικό οργανισμό. • Να είναι εταίροι σε έναν συνεταιρισμό.
 <p>Κροατία</p>	<p>- Νόμος για την Εκλογή Αντιπροσώπων στο Κροατικό Κοινοβούλιο</p>	<p>Το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο με τα ακόλουθα αξιώματα/θέσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δικαστή του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Δημοκρατίας της Κροατίας. • Γενικού Εισαγγελέα. • Αναπληρωτή Γενικού Εισαγγελέα. • Λαϊκού Συνηγόρου του Πολίτη. • Αναπληρωτή του Λαϊκού Διαμεσολαβητή. • Πρωθυπουργού ή Αντιπρόεδρου της κυβέρνησης. • Υπουργού ή υφυπουργού. • Διευθυντή κρατικού διοικητικού οργάνου, αναπληρωτή διευθυντή κρατικού διοικητικού οργάνου, βοηθού διευθυντή κρατικού διοικητικού οργάνου. • Γενικού Γραμματέα της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας. • Γενικού Γραμματέα υπουργείου. • Διευθυντή κυβερνητικού γραφείου ή κυβερνητικού οργανισμού. • Επικεφαλής του Γραφείου του Προέδρου της Δημοκρατίας. • Διευθυντή του Γραφείου του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας. • Πρέσβη, γενικού πρόξενου, αρχηγού κομητείας ή αναπληρωτή κομητάρχη. • Δήμαρχου του Ζάγκρεμπ ή του αντιδήμαρχου του Ζάγκρεμπ. • Ενεργού στρατιωτικού, καθώς και ανώτερου ή κατώτερου υπαλλήλου στις στρατιωτικές δυνάμεις.

		<ul style="list-style-type: none"> • Μέλους διοικητικού συμβουλίου εταιρείας, ιδρύματος ή εξωδημοσιονομικού ταμείου που είναι κατά κύριο λόγο κρατικής ιδιοκτησίας και διευθυντή νομικής οντότητας που σύμφωνα με τον νόμο υποχρεούται να υποβάλλει εκθέσεις στη Βουλή.
 <p>Λετονία</p>	<p>- Νόμος για την πρόληψη της σύγκρουσης συμφερόντων σε δραστηριότητες δημόσιων υπαλλήλων</p>	<p>Σύμφωνα με τον νόμο, οι βουλευτές είναι δημόσιοι υπάλληλοι και έτσι μπορούν να συνδυάσουν το αξίωμά τους μόνο με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • θέση σε συνδικαλιστική οργάνωση, ένωση ή ίδρυμα, κοινωνική επιχείρηση, πολιτικό κόμμα, συμμαχία πολιτικών κομμάτων ή θρησκευτική οργάνωση, • θέση σε άλλο γραφείο ή εργασία στο κοινοβούλιο ή στο Υπουργικό Συμβούλιο ή αξίωμα σε διεθνείς οργανισμούς, εάν καθορίζεται από αποφάσεις της Βουλής ή διατάγματα του Υπουργικού Συμβουλίου, • το επάγγελμα του δασκάλου, επιστήμονα, ιατρού, κτηνιάτρου, επαγγελματία αθλητή ή με δημιουργικές εργασίες. <p>Οι βουλευτές δεν μπορούν να είναι μέτοχοι εμπορικής εταιρείας ή μεμονωμένοι έμποροι που λαμβάνουν εντολές για δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις εταιρικής σχέσης και συμβάσεις παροχών δημόσιων υπηρεσιών ή που λαμβάνουν κρατικούς οικονομικούς πόρους ή πιστώσεις με κρατική εγγύηση.</p>
 <p>Λιθουανία</p>	<p>- Σύνταγμα - Κανονισμός της βουλής</p>	<p>Η αμοιβή για την εργασία των βουλευτών, καθώς και όλες οι δαπάνες που αφορούν τις κοινοβουλευτικές τους δραστηριότητες καλύπτονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Ένας βουλευτής δεν μπορεί να λάβει καμία άλλη αμοιβή, με εξαίρεση την αμοιβή για δημιουργικές δραστηριότητες.</p> <p>Το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο με οποιαδήποτε άλλη αιρετή ή διορισμένη θέση, είτε στο δημόσιο (εκτός από τη θέση του Πρωθυπουργού ή υπουργού) είτε στον ιδιωτικό τομέα.</p> <p>Δεν απαγορεύεται στους βουλευτές να κατέχουν μετοχές σε επιχειρήσεις, ωστόσο, απαγορεύεται να κατέχουν οποιαδήποτε θέση σε αυτές.</p> <p>Δεν απαγορεύονται οι δραστηριότητες που δε συνεπάγονται υποχρεώσεις ή δεσμεύσεις βουλευτών έναντι τρίτων, όπως οι γεωργικές δραστηριότητες. Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση η δραστηριότητα δεν επιτρέπεται να ασκείται σε συμβατική βάση ή ως τακτική δραστηριότητα.</p>

 <p>Ολλανδία</p>	<p>- Σύνταγμα</p>	<p>Κανένας βουλευτής ή γερουσιαστής δεν μπορεί να είναι υπουργός, υφυπουργός, μέλος του Συμβουλίου της Επικρατείας, μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Εθνικός Διαμεσολαβητής ή Αναπληρωτής Διαμεσολαβητής, μέλος του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή Γενικός Εισαγγελέας.</p> <p>Επιπλέον, ένας βουλευτής δεν μπορεί να είναι Επίτροπος του Βασιλιά, δημόσιος υπάλληλος ή επαγγελματίας στρατιώτης.</p> <p>Ένας βουλευτής μπορεί να είναι ταυτόχρονα δήμαρχος ή δημοτικός σύμβουλος, αλλά ορισμένα πολιτικά κόμματα έχουν τους δικούς τους εσωτερικούς κανόνες που το απαγορεύουν.</p> <p>Η κυβέρνηση σκοπεύει να προτείνει την απαγόρευση της δυνατότητας ένας βουλευτής ή γερουσιαστής να είναι και δικαστής.</p>
 <p>Ουγγαρία</p>	<p>- Νόμος XXXVI του 2012 - Νόμος περί εθνικών περιουσιακών στοιχείων - Νόμος περί εθνικών περιουσιακών στοιχείων</p>	<p>Το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο με οποιοδήποτε άλλο κρατικό ή τοπικό δημόσιο αξίωμα καθώς και οικονομικό αξίωμα ή θέση, με εξαίρεση τις επιστημονικές και πανεπιστημιακές διαλέξεις, καλλιτεχνικές, κριτικές και εκδοτικές δραστηριότητες και πνευματικές δραστηριότητες που έχουν νομική προστασία.</p> <p>Η δραστηριότητα του παραδοσιακού γεωργικού παραγωγού δε θεωρείται ότι ασκείται ως επικερδές επάγγελμα.</p> <p>Οι βουλευτές μπορούν να κατέχουν το αξίωμα του Πρωθυπουργού, του υπουργού, του υφυπουργού, του Κυβερνητικού Επιτρόπου, του Πρωθυπουργικού Επιτρόπου, του Πρωθυπουργικού Αντιπροσώπου ή του Υπουργικού Επιτρόπου και μπορούν να υπηρετούν ως αξιωματούχοι της Εθνοσυνέλευσης. Ωστόσο, βουλευτής που κατέχει το αξίωμα του Πρωθυπουργού, του υπουργού ή του υφυπουργού δεν μπορεί να υπηρετεί ως αξιωματούχος της Εθνοσυνέλευσης ούτε να είναι μέλος κοινοβουλευτικής επιτροπής.</p> <p>Οι βουλευτές μπορεί ακόμη να είναι μέλη του συμβουλίου διαχείρισης και του εποπτικού συμβουλίου ή να κατέχουν θέση ελεγκτή περιουσιακών στοιχείων ενός ιδρύματος διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων δημοσίου συμφέροντος που εκτελεί δημόσια καθήκοντα.</p> <p>Οι βουλευτές δεν μπορεί να είναι αποκλειστικοί ή πλειοψηφικοί ιδιοκτήτες, εκτελεστικά στελέχη ή ανώτεροι υπάλληλοι χρηματοπιστωτικής οντότητας που δραστηριοποιείται στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Δεν μπορεί να είναι μέτοχοι σε επιχειρηματική οργάνωση που δεν έχει ταξινομηθεί ως διαφανής οργανισμός.</p>

		Από την ημέρα της εκλογής τους και μέχρι δύο χρόνια μετά τη λήξη της θητείας τους, οι βουλευτές δεν μπορούν να συνάψουν συμφωνία αγοράς για την απόκτηση μετοχών σε επιχειρηματική οργάνωση στην οποία το ουγγρικό κράτος ή ένα ξένο κράτος, μια τοπική κυβέρνηση, ένωση τοπικών κυβερνήσεων, ξένος δήμος, πολιτικό κόμμα ή εγχώρια ή ξένα θρησκευτική κοινότητα έχει άμεσο ή έμμεσο αποκλειστικό ή πλειοψηφικό έλεγχο.
 Πολωνία	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνταγμα - Νόμος της 9^{ης} Μαΐου 1996 σχετικά με την άσκηση της εντολής βουλευτή ή γερουσιαστή - Νόμος της 5^{ης} Ιανουαρίου 2011 για τον Εκλογικό Κώδικα - Άλλες ειδικές νομοθεσίες 	<p>Το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο με το αξίωμα</p> <ul style="list-style-type: none"> • του γερουσιαστή, • του προέδρου της Εθνικής Τράπεζας της Πολωνίας, • του προέδρου του Ανώτατου Επιμελητηρίου Ελέγχου, • του Επιτρόπου για τα Δικαιώματα του Πολίτη, • του Επιτρόπου για τα Δικαιώματα του Παιδιού ή των αναπληρωτών τους, • μέλους του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής, • μέλους του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης, • του πρέσβη ή με θέση στην Καγκελαρία της Βουλής ή της Γερουσίας, στην Καγκελαρία του Προέδρου της Δημοκρατίας ή στην κυβερνητική διοίκηση. <p>Επίσης, ένας βουλευτής δεν μπορεί να είναι δικαστής, εισαγγελέας, λειτουργός της δημόσιας υπηρεσίας, στρατιωτικός εν ενεργεία ή στέλεχος της αστυνομίας ή των υπηρεσιών κρατικής προστασίας.</p> <p>Κατά τη διάρκεια της θητείας τους οι βουλευτές δεν επιτρέπεται να απασχολούνται ή να ασκούν επάγγελμα σε εταιρείες Εμπορικού Δικαίου στις οποίες το Δημόσιο Ταμείο ή μονάδα τοπικής αυτοδιοίκησης κατέχει, άμεσα ή έμμεσα μέσω άλλων φορέων, τουλάχιστον το 10% των μετοχών.</p>
 Πορτογαλία	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνταγμα - Νόμος για το καταστατικό που διέπει τα μέλη του κοινοβουλίου - Κώδικας Δεοντολογίας για τα Μέλη του Κοινοβουλίου 	<p>Οι βουλευτές επιτρέπεται να ασκούν άλλα επαγγέλματα και δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Ωστόσο, υποχρεούνται να δηλώσουν τις δραστηριότητες αυτές και να τις δημοσιοποιήσουν, συμπληρώνοντας τη δήλωση εισοδημάτων και περιουσιακών στοιχείων.</p> <p>Το καταστατικό που διέπει τα μέλη του κοινοβουλίου καθορίζει ότι οι παρακάτω θέσεις είναι ασυμβίβαστες με την άσκηση του βουλευτικού αξιώματος:</p>

- Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μέλος της κυβέρνησης και αντιπρόσωπος της Δημοκρατίας στις αυτόνομες περιφέρειες.
- Μέλος του Συνταγματικού Δικαστηρίου, του Ανωτάτου Δικαστηρίου, του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, του Ανώτατου Συμβουλίου των Διοικητικών και Οικονομικών Δικαστηρίων, του Γενικού Εισαγγελέα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και του Διαμεσολαβητή.
- Μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Μέλος των οργάνων αυτοδιοίκησης των αυτόνομων περιφερειών.
- Πρέσβης (εκτός εάν ο βουλευτής είναι διπλωμάτης καριέρας).
- Πολιτικός Διοικητής και Αναπληρωτής Πολιτικός Διοικητής.
- Δήμαρχος και αντιδήμαρχος.
- Μέλος εκτελεστικών οργάνων τοπικής αυτοδιοίκησης.
- **Ανώτερο στέλεχος ή υπάλληλος του δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με εξαίρεση την άσκηση διδακτικών καθηκόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ερευνητικού έργου και άλλων παρόμοιων δραστηριοτήτων σημαντικού κοινωνικού ενδιαφέροντος** που αναγνωρίζονται ως τέτοιες κατά περίπτωση από την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή.
- Μέλος φορέα ή υπάλληλος ανεξάρτητης διοικητικής οντότητας, συμπεριλαμβανομένης της Εθνικής Εκλογικής Επιτροπής, του Ρυθμιστικού Φορέα ΜΜΕ και της Τράπεζας της Πορτογαλίας.
- Μέλος του Γραφείου του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου των Αντιπροσώπων της Δημοκρατίας στις αυτόνομες περιφέρειες, των γραφείων μελών της κυβέρνησης, των γραφείων που παρέχουν υποστήριξη σε μέλη του εκτελεστικού οργάνου των τοπικών κυβερνήσεων ή οποιωνδήποτε άλλων νομικά ισοδύναμων θέσεων.
- Επίτιμος πρόξενος ξένου κράτους.
- Κάτοχος ανώτερου διεθνούς αξιώματος, όταν εμποδίζει την άσκηση της κοινοβουλευτικής εντολής, ή υπάλληλος διεθνούς οργανισμού ή ξένου κράτους.
- Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου.
- Μέλος ή υπάλληλος εταιρειών που ανήκουν στο κράτος, των οποίων το κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου ή πλειοψηφικά, είτε άμεσα είτε έμμεσα, στο κράτος ή άλλους δημόσιους φορείς ή δημόσια ιδρύματα.

		<ul style="list-style-type: none"> • Μέλος, με οποιαδήποτε ιδιότητα, εταιρικών οργάνων ιδρυμάτων, επιχειρήσεων ή εταιρειών που παρέχουν υπηρεσίες με δημόσια σύμβαση ή συμμετέχουν σε συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με το κράτος. • Μέλος, με οποιαδήποτε ιδιότητα, εταιρικών φορέων πιστωτικών, ασφαλιστικών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων ή εταιρειών. • Μέλος, με οποιαδήποτε ιδιότητα, εκτελεστικών οργάνων φορέων που εμπλέκονται σε επαγγελματικούς αθλητικούς αγώνες, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων τους. <p>Επιπλέον, η κατοχή θέσης μέλους νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή εταιρείας της οποίας το κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου ή κατά πλειοψηφία στο Δημόσιο ή εταιρείας που κατέχει σύμβαση παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας δεν είναι ασυμβίβαστη με το βουλευτικό αξίωμα, όταν η θέση αφορά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • παιδαγωγικά, επιστημονικά ή συμβουλευτικά όργανα, • επιτροπές επιλογής σε ακαδημαϊκές και επιστημονικές εξετάσεις, • άσκηση λειτουργιών σε καθεστώς μερικής απασχόλησης στη διαχείριση ενός αυτόνομου ιδρύματος.
 <p>Ρουμανία</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνταγμα - Νόμος 96/2006 που αφορά τους βουλευτές και γερουσιαστές - Κανονισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων - Κώδικας Δεοντολογίας για βουλευτές και γερουσιαστές 	<p>Η ιδιότητα του βουλευτή ή γερουσιαστή είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση οποιουδήποτε δημόσιου αξιώματος εξουσίας, με εξαίρεση την ιδιότητα του μέλους της κυβέρνησης. Ωστόσο, οι βουλευτές που είναι μέλη της κυβέρνησης δεν μπορούν να κατέχουν αξίωμα στο μόνιμο προεδρείο της Βουλής των Αντιπροσώπων ή στα προεδρεία των επιτροπών ούτε να είναι μέλη σε κοινοβουλευτικές αντιπροσωπίες ή αρχηγοί κοινοβουλευτικών ομάδων. Η ιδιότητα του βουλευτή δεν είναι συμβατή με το αξίωμα του Προέδρου της Ρουμανίας και με το αξίωμα του γερουσιαστή.</p> <p>Η ιδιότητα του βουλευτή ή γερουσιαστή είναι επίσης ασυμβίβαστη με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • τη θέση του προέδρου, αντιπροέδρου, διευθυντή, διαχειριστή, μέλους του διοικητικού συμβουλίου εταιρειών που ρυθμίζονται από τον περί Εταιρειών Νόμο (αριθ. 31/1990), συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών ή άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών και χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, καθώς και δημόσιων ιδρυμάτων, • τη θέση του προέδρου ή του γραμματέα των γενικών συνελεύσεων των μετόχων ή των συνεργατών των εταιρειών που ρυθμίζονται από τον πιο πάνω νόμο,

		<ul style="list-style-type: none"> • τη θέση του εκπροσώπου του κράτους στις γενικές συνελεύσεις των εταιρειών που ρυθμίζονται από τον πιο πάνω νόμο, • τη θέση του διευθυντή ή μέλους των διοικητικών συμβουλίων αυτόνομων εταιρειών και εθνικών εταιρειών, • την ιδιότητα του εμπόρου, • συμμετοχή σε όμιλο οικονομικών συμφερόντων, • δημόσιο αξίωμα που έχει ανατεθεί από ξένο κράτος, • τη θέση προέδρου, αντιπροέδρου, γραμματέα και ταμία συνδικαλιστικών ομοσπονδιών και συνομοσπονδιών.
 Σλοβακία	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνταγμα - Συνταγματική Πράξη αριθ. 357/2004 περί Προστασίας Δημοσίου Συμφέροντος κατά την Άσκηση Αξιωμάτων από Δημόσιους Λειτουργούς 	<p>Σύμφωνα με το Σύνταγμα, η θητεία του βουλευτή είναι ασυμβίβαστη με τη θέση του δικαστή, του εισαγγελέα, του Συνηγόρου του Πολίτη, του μέλους των Ενόπλων Δυνάμεων και του βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.</p> <p>Εάν ένας βουλευτής διοριστεί μέλος της κυβέρνησης της Σλοβακικής Δημοκρατίας, αυτό δε συνεπάγεται έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, αλλά προσωρινή διακοπή της βουλευτικής θητείας.</p> <p>Επιπλέον, ένας βουλευτής δεν μπορεί να ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για την άσκηση επαγγέλματος, το οποίο μπορεί να ασκείται μόνο από φυσικό πρόσωπο (π.χ. δικηγόρος). Επίσης, ένας βουλευτής δεν μπορεί να είναι μέλος θεσμικού φορέα ή μέλος οργάνου διεύθυνσης, ελέγχου ή εποπτείας προσώπου το οποίο συστάθηκε για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.</p>
 Σλοβενία	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνταγμα - Νόμος περί Ακεραιότητας και Πρόληψης της Διαφθοράς - Νόμος περί Βουλευτών 	<ul style="list-style-type: none"> • Ένας κάτοχος δημόσιου αξιώματος δεν επιτρέπεται να ασκεί καμία επαγγελματική ή άλλη δραστηριότητα που αποσκοπεί στη δημιουργία εσόδων. Επίσης, δεν μπορεί να είναι μέλος ή να συμμετέχει σε δραστηριότητες διαχείρισης, εποπτείας ή εκπροσώπησης σε εταιρεία, όμιλο οικονομικών συμφερόντων, συνεταιρισμό, δημόσιο ίδρυμα, δημόσιο ταμείο, δημόσιο φορέα ή άλλη οντότητα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου. • Ένας βουλευτής δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα μέλος του Εθνικού Συμβουλίου ούτε να κατέχει άλλο αξίωμα ή εργασία σε κρατικούς φορείς ούτε μπορεί να κατέχει το αξίωμα του δημάρχου ή του αντιδημάρχου.

		<p>Ένας βουλευτής δύναται, κατόπιν άδειας της Επιτροπής Δημόσιων Αξιωμάτων και Εκλογών, να ασκήσει σύνθετη επαγγελματική, επιστημονική, εκπαιδευτική ή ερευνητική δραστηριότητα ως μισθωτός ή ως αυτοτελώς εργαζόμενος, αλλά στο βαθμό που δεν υπερβαίνει το ένα πέμπτο της πλήρους απασχόλησης που απαιτείται ή καθορίζεται για την κανονική άσκηση της δραστηριότητας αυτής. Η Εθνοσυνέλευση μπορεί να αρνηθεί σε έναν βουλευτή την άσκηση δραστηριότητας ή έργου, εάν επηρεάζει ή εμποδίζει την άσκηση των καθηκόντων του ως βουλευτή.</p> <p>Η πρόσθετη δραστηριότητα πρέπει να περιλαμβάνει μόνο εργασίες ευρύτερου δημόσιου ενδιαφέροντος και όχι εργασίες που γίνονται για ιδιωτικό όφελος των βουλευτών. Το κριτήριο που καθορίζει τις αποφάσεις της Επιτροπής Δημόσιων Αξιωμάτων και Εκλογών είναι κατά πόσο ο βουλευτής διατηρεί την επαγγελματική συνέχεια που απαιτείται, για να συνεχίσει να ασκεί το επάγγελμά του μετά τη λήξη της θητείας του, ιδίως εάν είναι απαραίτητο να διατηρηθεί άδεια ή άλλη εξουσιοδότηση σε συγκεκριμένο τομέα (π.χ. ιατρική άδεια, άδεια προπονητή, κ.λπ.).</p>
 <p>Σουηδία</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνταγμα - Κοινό δίκαιο - Κοινοβουλευτικός Κανονισμός 	<p>Οι βουλευτές μπορούν να κατέχουν το αξίωμά τους ανεξάρτητα από οποιοδήποτε άλλο επίσημο καθήκον ή επάγγελμα. Τα μέλη λαμβάνουν την εντολή αντιπροσώπευσης που δίνει ο πολίτης με την ψήφο και αποτελεί δική τους ευθύνη να διασφαλίσουν ότι εκπληρώνουν την εμπιστοσύνη που τους έδειξαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Οι ψηφοφόροι αποφασίζουν αν θα ανανεώσουν αυτή την εμπιστοσύνη στις επόμενες εκλογές. Στην πράξη, το να είσαι μέλος του Riksdag θεωρείται ως δέσμευση πλήρους απασχόλησης και πολύ λίγα μέλη μπορούν να συνδυάσουν τη θητεία τους με άλλες απαιτητικές θέσεις.</p>
 <p>Τσεχία</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνταγμα - Άλλη νομοθεσία διαφόρων αξιωμάτων 	<p>Οι βουλευτές, όπως και άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι, δεν μπορούν να είναι ραδιοφωνικοί ή τηλεοπτικοί εκφωνητές ή εκδότες περιοδικού ή συνεργάτες, μέλη ή άτομα που ελέγχουν νομική οντότητα η οποία παρέχει ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες ή εκδίδει περιοδικά.</p> <p>Το αξίωμα του βουλευτή ή γερουσιαστή είναι ασυμβίβαστο με την άσκηση καθηκόντων στην Τσεχική Δημοκρατία όσον αφορά αποφάσεις κατά την άσκηση της κρατικής διοίκησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> α) σε υπουργείο ή άλλο διοικητικό γραφείο, β) στην εισαγγελία ή σε δικαστήριο,

		<p>γ) στις δυνάμεις ασφαλείας, τις ένοπλες δυνάμεις της Τσεχικής Δημοκρατίας, το Ανώτατο Γραφείο Ελέγχου, το Γραφείο του Προέδρου της Δημοκρατίας, το Γραφείο της Βουλής των Αντιπροσώπων, το Γραφείο της Γερουσίας, τα κρατικά ταμεία και το Γραφείο του Δημόσιου Υπερασπιστή των Δικαιωμάτων.</p>
 <p>Φινλανδία</p>	<p>- Σύνταγμα (άρθρο 27) - Νόμος περί Δημόσιων Λειτουργιών της Κεντρικής Κυβέρνησης (750/1994, διαθέσιμο μόνο στα φινλανδικά και σουηδικά)</p>	<p>Το αξίωμα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστο με τη θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • του Καγκελάριου Δικαιοσύνης της Κυβέρνησης, • του Κοινοβουλευτικού Συνήγορου του Πολίτη, • Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, • του Γενικού Εισαγγελέα, • στρατιωτικού αξιώματος. <p>Εάν ένας βουλευτής εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή διοριστεί ή εκλεγεί σε ένα από τα προαναφερθέντα αξιώματα, παύει να είναι βουλευτής από την ημερομηνία διορισμού ή εκλογής.</p> <p>Όταν ένας δημόσιος υπάλληλος εκλεγεί βουλευτής, σύμφωνα με τον Νόμο περί Δημόσιων Λειτουργιών της Κεντρικής Κυβέρνησης αυτόματα λαμβάνει άδεια απουσίας για τη διάρκεια της θητείας του ως βουλευτή.</p> <p>Δεν απαγορεύεται η άσκηση ιδιωτικού επαγγέλματος κατά τη διάρκεια της θητείας του βουλευτή.</p> <p>Στην πράξη δεν είναι δυνατό να υπάρχει εργασία πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια της θητείας του βουλευτή. Ωστόσο, ειδικά ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες, όπως γιατροί και δικηγόροι, εργάζονται συνήθως με μερική απασχόληση, καθώς και επιχειρηματίες και αγρότες.</p>